

POJASNILO V ZVEZI Z IZVAJANJEM 25. ČLENA ZDDPO-1 - TANKA KAPITALIZACIJA

Pojasnilo DURS, št. 42103-22/2006-2, 23. 2. 2006

Na pogosta vprašanja davčnih zavezancev v zvezi z izvajanjem 25. člena Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb (Uradni list RS, št. 17/05 - UPB1 in 108/05; v nadaljevanju: ZDDPO-1) pojasnjujemo:

V 25. členu ZDDPO-1 je urejen institut tako imenovane tanke kapitalizacije, na podlagi katerega je uvedeno nepriznavanje odhodkov za obresti od presežka posojil, prejetih od delničarja oziroma družbenika, ki ima kadarkoli v davčnem obdobju neposredno ali posredno v lasti najmanj 25 odstotkov delnic ali deležev v kapitalu ali glasovalnih pravic (kvalificirani delničar oziroma družbenik) v zavezancu. Kot posojila kvalificiranega delničarja oziroma družbenika se obravnavajo tudi posojila zavezanca, ki jih ta prejme od tretjih oseb, za katera jamči ta kvalificirani delničar oziroma družbenik, in posojila banke, če so dana v zvezi z depozitom tega delničarja oziroma družbenika v tej banki.

1. Katera posojila mora upoštevati davčni zavezanec v letu 2005 pri ugotavljanju obresti od presežka posojil, ki se ne priznajo kot odhodek v skladu s 25. členom ZDDPO-1?

V skladu z 78. členom ZDDPO-1 veljajo za obresti iz 25. člena tega zakona, ki se ne priznajo kot odhodek, obresti na posojila, nastala po dnevu začetka uporabe ZDDPO-1, to je po 1. januarju 2005. Ne glede na to določbo pa se pri izračunu presežka posojil (v letu 2005 osemkratnika zneska deleža delničarja oziroma družbenika, ki daje posojila, v kapitalu zavezanca) upoštevajo tudi posojila, prejeta v prejšnjih letih, in posojila, prejeta v letu 2005. Kot odhodek pa ne veljajo le obresti od posojil, prejetih od delničarja oziroma družbenika, nastalih po 1. januarju 2005, če ta presegajo v letu 2005 osemkratnik zneska delničarja oziroma družbenika v kapitalu zavezanca.

2. Ali je treba delati mesečne bilance (stanja, poslovni izid, obračun davka od dohodkov pravnih oseb) ali se vzame stanje na dan 31. 12. 2005, če traja poslovno leto od 1. 1. 2005 do 31. 12. 2005?

V skladu s prvim in tretjim odstavkom 25. člena ZDDPO-1 se kot odhodek ne priznajo obresti od posojil, razen pri posojilojemalcih bankah in zavarovalnicah, prejetih od delničarja oziroma družbenika, ki ima kadarkoli v davčnem obdobju neposredno ali posredno v lasti najmanj 25 odstotkov delnic ali deležev v kapitalu ali glasovalnih pravic v zavezancu, če kadarkoli v davčnem obdobju ta posojila presegajo štirikratnik (za leto 2005 je po prehodnih določbah ZDDPO-1 to osemkratnik) zneska deleža tega delničarja oziroma družbenika v kapitalu zavezanca, glede na znesek in obdobje trajanja presežka posojil v davčnem obdobju. Znesek deleža delničarja oziroma družbenika v kapitalu prejemnika posojila se določi za davčno obdobje kot povprečje na podlagi stanja vplačanega kapitala, prenesenega čistega dobička in rezerv na zadnji dan vsakega meseca v davčnem obdobju.

Stanje vplačanega kapitala, prenesenega čistega dobička in rezerv na zadnji dan vsakega meseca v davčnem obdobju, se lahko ugotovi iz poslovnih knjig davčnega zavezanca, če zavezanec zagotovi sprotno evidentiranje poslovnih dogodkov v poslovne knjige, ne da bi zato moral sestavljati mesečne bilance (stanja, poslovni izid, obračun davka od dohodkov pravnih oseb). Tretji odstavek 25. člena ZDDPO-1 izrecno določa, da se pri izračunu deleža upošteva stanje vplačanega kapitala, prenesenega čistega dobička in rezerv, torej stanja postavk (posebej izpostavljamo preneseni čisti dobiček), ki se, tudi če bi zavezanec delal mesečne obračune, ne bi spreminjale oziroma jih zavezanec ne bi upošteval. Iz navedenega izhaja, da zavezancu za izračun zneska deleža delničarja oziroma družbenika v kapitalu prejemnika posojil ni treba delati mesečnih bilanc.

3. Kako je mišljeno povprečje stanj?

Tretji odstavek 25. člena ZDDPO-1 določa, da se povprečje določi za davčno obdobje, in to kot povprečje na podlagi stanja vplačanega kapitala, prenesenega čistega dobička in rezerv na zadnji dan vsakega meseca v davčnem obdobju. Torej ne glede na to, kako so se stanja navedenih postavk gibala znotraj meseca, je pri izračunu povprečja treba upoštevati stanja na zadnji dan vsakega meseca v celotnem davčnem obdobju.

4. Če se dela izračun presežka za januar 2005 s stanjem vplačanega kapitala, prenesenega čistega dobička in rezerv na dan 31. 1. 2005, ali se upoštevajo preneseni čisti dobiček in rezerve iz preteklih let brez tekočega leta?

Izračun presežka posojil in znesek obresti, ki se ne priznajo kot odhodek, se dela za davčno obdobje (davčno obdobje je enako koledarskemu letu, lahko pa se zavezanec odloči, da bo njegovo davčno obdobje enako poslovnemu letu, ki je lahko različno od koledarskega leta, ne sme pa presegati 12 mesecev) in ne za posamezni mesec. Treba pa je dodati, da je pri izračunu povprečja za davčno obdobje, ko se upoštevajo stanja na zadnji dan vsakega meseca, na primer za mesec januar, treba upoštevati stanje vplačanega kapitala na dan 31. 1. 2005, stanje prenesenega čistega dobička na dan 31. 1. 2005, kjer je upoštevan preneseni čisti dobiček iz prejšnjih let, in dobiček leta 2004, ki ni bil razdeljen, ter stanje rezerv na dan 31. 1. 2005.

5. V letu 2004 je bila sklenjena posojilna pogodba s povezano osebo. Rok vračila posojila je 30. 11. 2005. Posojilo ni bilo vrnjeno, zato je bil 1. 12. 2005 sklenjen aneks k posojilni pogodbi za podaljšanje roka vračila do 30. 11. 2007. Ali se aneks upošteva kot sklenitev nove pogodbe?

Sklenitev dodatka h kreditni pogodbi zaradi spremembe pogojev kreditiranja (sprememba obrestne mere, podaljšanje roka za vračilo kredita ipd.) načeloma ne pomeni nove kreditne pogodbe. Če pa so to krediti, ki se obdobjno obnavljajo, je to vsakič nov kreditni posel ne glede na denarni tok.

6. Od edinega družbenika sta bili v letu 2005 prejeti dve posojili, in to prvo po višji obrestni meri dne 1. januarja 2005 in drugo po nižji obrestni meri dne 1. julija 2005. Po prejemu prvega posojila skupni znesek posojil ni presegel osemkratnika zneska deleža tega družbenika v kapitalu zavezanca (posojilo je le doseglo osemkratnik zneska celotnega kapitala), z drugim posojilom pa je bil ta znesek presežen. Ali so davčno nepriznane obresti samo obresti po zadnjem posojilu, ki pomeni presežek posojil, ali so davčno nepriznane obresti od obeh posojil skupaj v deležu presežka obeh posojil? Učinek davčno nepriznanega dela je z uporabo ene oziroma druge metode različen. Kateri znesek je treba izločiti? (Zaradi lažjega razumevanja navajamo primer s konkretnimi številkami.)

Primer:

- Osnovni kapital družbe je 3 mio SIT, osemkratnik je 24 mio SIT.
- Podjetje je prejelo prvo posojilo dne 1. januarja 2005 v višini 24 mio SIT, po obrestni meri 2,7 odstotka.
- Celoletne obresti od tega posojila so 648 tisoč SIT (polletne 324 tisoč SIT).
- Drugo posojilo je bilo prejeto dne 1. julija 2005 v višini 6 mio SIT, po obrestni meri 2,33 odstotka.
- Obresti od 1. julija do konca leta so 69.900 SIT.
- Presežek posojil po 25. členu ZDDPO-1 znaša 25 odstotkov ($6 \text{ mio} : 24 \text{ mio} = 0,25$).
- Če se izločijo samo obresti od zadnjega posojila, bi bile davčno nepriznane obresti 69.900 SIT.
- Če pa se računa 25 odstotkov davčno nepriznanih obresti od trenutka, ko je presežek posojil nastal, torej od 1. 7. 2005 dalje, je izračun naslednji:

324.000 SIT + 69.000 SIT = 393.000 SIT. 25 odstotkov nepriznanih obresti je 98.475 SIT.

V skladu s prvim odstavkom 25. člena ZDDPO-1 se kot odhodek ne priznajo obresti od posojil, razen pri posojilojemalcih bankah in zavarovalnicah, prejetih od delničarja oziroma družbenika, ki ima kadarkoli v davčnem obdobju neposredno ali posredno v lasti najmanj 25 odstotkov delnic ali deležev v kapitalu ali glasovalnih pravic v zavezancu, če kadarkoli v davčnem obdobju ta posojila presegajo štirikratnik (za leto 2005 je po prehodnih določbah ZDDPO-1 to osemkratnik) zneska deleža tega delničarja oziroma družbenika v kapitalu zavezanca, glede na znesek in obdobje trajanja presežka posojil v davčnem obdobju. To pomeni, da kot odhodek niso priznane obresti od tistega dela posojil, ki presegajo osemkratnik deleža tega družbenika in so obračunane za obdobje trajanja presežka teh posojil. ZDDPO-1 ne določa ugotavljanja deleža presežka vseh posojil in od teh posojil potem tudi ne deleža od skupnih obresti, ki davčno niso priznane, temveč se ne priznajo odhodki za obresti le od tistega dela posojil, ki presegajo osemkratnik zneska deleža družbenika, dajalca posojila.

V konkretnem primeru je prvo prejeto posojilo v zakonsko dovoljenem obsegu (ne presega osemkratnika zneska kapitala (edinega) družbenika) in obresti od tega posojila so v celoti davčno priznani odhodek. Drugo posojilo v celotnem znesku pomeni presežek nad z zakonom predpisanim zneskom deleža (osemkratnika) in obresti od tega posojila, obračunane za obdobje trajanja tega posojila, niso priznane kot odhodek. V navedenem primeru se torej kot odhodek ne priznajo obresti v znesku 69.900 SIT. Če bi bilo prejeto še eno posojilo od tega družbenika (pri enaki višini kapitala), tudi znesek obresti od tega posojila ne bi bil davčno priznan odhodek.

Dodajamo tudi, da se znesek deleža delničarja oziroma družbenika v kapitalu prejemnika posojil določi za davčno obdobje kot povprečje na podlagi stanj postavk vplačanega kapitala, prenesenega čistega dobička in rezerv na zadnji dan vsakega meseca. V navedenem primeru je kot kapital naveden le osnovni kapital in kot posojila so navedena le posojila, prejeta v letu 2005. Pri izračunu deleža presežka posojil (v letu 2005 osemkratnika zneska deleža oziroma družbenika v kapitalu zavezanca) se upoštevajo tudi posojila, prejeta v prejšnjih letih, in posojila, prejeta v letu 2005. V skladu z 78. členom ZDDPO-1 pa se kot odhodek ne priznajo le obresti od presežka posojil, nastalih po 1. januarju 2005.